

Emlékeink 1983 (részletek)

ISKOLATÖRTÉNET

A Münnich Ferenc u. 12. sz. alatti ház története 1834-ban kezdődött. Ekkor rendelte meg építését Döring József tehetős pesti polgár Hild Józsefnél, aki kora legjelentősebb építési vállalkozója, s ekkor már neves építész volt.

Mielőtt az épülettel tüzetesebben megismerkednénk, lapozzuk egy kicsit vissza a Hild család történetét:

A család jellegzetes építész família, olyan fokig, hogy Child, Hyld, Hilt, Hildt néven állítólag a XV. században már szerepel Magyarországon, sőt II. Lajos alatt egyik ősük az udvari építész rangjáig vitte. A török hódoltság alatt a család Ausztriába települ át, ahol a XVIII. században Adalbert Hild néven újabb udvari építész kerül ki a családból.

Hild József 1789. december 8-án Pesten született. Apja szintén tehetséges építész (Bécsben és Olaszországban tanul), fia születésekor már híres és méltán hírhedt "Új Épület" (Neugebäude) építésvezető főpallérja. A család hatalmas, épülő katonai komplexumban kap szolgálati lakást, így a gyermek Hild szinte eszmélésétől kezdve végignézheti az építési folyamatokat.

A "Kegyes tanítórend" pesti gimnáziuma után bécsi tanulókévek következnek, az Eszterházyak építésznél, Moreau-nál. 1811-ben apja halálhírét veszi, haza kell térnie, hogy a hátrahagyott nagyszámú ügyeket, építkezéseket továbbvigye. Ettől kezdve minden családi vállalkozás feje ő lesz. Munkájának kortársi elismerése nem késik, Hild "divatbajon", óriási számú megrendeléssel halmozzák el.

A sors iróniája azonban, hogy bár már 24 éves korában folyamodik építőmesteri jogának elismeréséért, a Helytartótanács csak 55 éves korában adja meg azt. Ekkor már több mint 300 épületre tekinthet vissza, de a Helytartótanács nem tekint el a céhbeli mestermunka elkészítésétől. A megcsontosodott és túlhaladott építőcéh nehézségére jellemző, hogy Pollack Mihály és Ybl Miklós is nehézségekkel küzd a céhbe való bekerüléskor.

Hildet a bécsi képzőművészeti Akadémia 1836-ban rendes tagjává, Pest városa pedig 1842-ben díszpolgárává választja. Ő azonban nem sokat ad a rangokra, igen szerényen él. Élete során megszámlálhatatlanul sok palotát épített, de nem szerzett saját házat. Egy igen szerény méretű villát épít csak saját családja számára (Budakeszi u. 38.) s élete végén egy Arany János utcai bérlakásban él, ott is hal meg.

Életműve páratlanul gazdag, s bár vele megszakadt az évszázadok óta eredményesen működő építészdinasztia, létrehozott alkotásai máig meghatározói a főváros, s ezen belül a Belváros arculatának.

Döring József Nádor u. 12. sz. háza 5864-es számmal szerepel a "Szépítő Bizottmány" szerencsésen máig megmaradt Építészeti-igazgatósági listáján.

A Szépítő Bizottmány elveinek kidolgozásában már Hild apja is részt vett, de tevékenysége, mely érezhetően csorbította a merev és középkori alapokon nyugvó céhrendszer hatalmát, a reformkor elején kezdődött, s munkájuk hatékonysága máig meglátszik a Belváros mai képén is. A Döring-ház, mint korabeli szomszédai, kétemeletes. Már első ránézésre is jól szembeötlenek Hild kedvelt és bevált építészeti megoldásai, elsősorban a függőleges és vízszintes tagolás aránya, valamint a belső kiképzések harmóniája. Az építéskor már 45 éves mester biztos kézzel alkalmazza a letisztult klasszicista építészeti jellegzetességeit: egyforma, 8 lábnyi, a Szépítő Bizottmány által meghatározott ablaktengelytáv, egyöntetű párkánymagasság, a földszinti homlokzaton félköríves nyílások. Megfigyelhető, hogy az első emelet tekintélyesebb kiképzésű, nagyobb bel-, illetve űrmagasságú, ez a tulajdonképpeni fogadósínt. A második emelet szerényebb kivitelezésű.

Az épület alaprajza megközelíti a négyzetet, a körbeépített udvar a kisméretű belvárosi telkekhez hasonlóan csekély méretű. Az udvarról feltekintve újra megfigyelhető a félköríves ablakok szemet gyönyörködtető ritmusa.

Belsőépítészeti megoldásaiban néhol még ma is őrzi a klasszicista vonásokat: a kapun belépve a mennyezeten kazettás megoldású palmattás dongaboltozatot találunk, az emeletre vivő lépcsősorot karcsú oszlopok kísérik; a boltozatok alatt áttört összekapcsolódásokkal. Az egész épület világos, tiszta, puritán elrendezésű, egy barokk palotával összehasonlítva nagyon is polgári külsővel. S bár ez az épület Hild életművében csak egy kis szerény polgárház, nekünk - akik naponta benne dolgozunk - mindig élvezhető esztétikai élmény is. Az épület nem sokáig maradt meg Hild által épített formájában.

Alig negyven év múlva, 1881-82-ben Petschacher Gusztáv tervei alapján újabb emeletet építenek rá.

1908-ban az épület már az Első Magyar Iparbank tulajdona. Ez a tulajdonváltás újabb, főleg belsőépítészeti változtatásokkal jár. Steiner József tervei alapján megváltoztatják az udvar architektúráját és a fölépcsőházat is átépítik. Több helyen áttörik a közfalakat, nyílásokat falaznak el és a helyiségek belső alapelrendezései is átalakulnak. Egy

csigalépcsőt is megszüntetnek a Zrínyi utcai traktuson. A főlépcsőház öntöttvas korlátja is az átépítéskor került a helyére. (Stílusában nem illik a klasszicista belsőbe, XIX. század végi.) Mindezeket a kedvezőtlen változásokat betetőzi az 1923-as nagy átépítés. Ekkor - meggondolatlanul - újabb 2 emelet kerül az eredetileg kétemeletes házra; így már ötemeletes. A tulajdonos újra változik: Magyar Általános Hitelbank.

A kellően át nem gondolt építkezés a későbbiek során súlyos hibának bizonyult, elsősorban statikai szempontból. Az épület nem bírta a terhelést, falain repedések keletkeztek, ugyanakkor a külső homlokzat is teljesen átalakult. Elbontották az eredeti főpárkányt, átépítették az emeleteket összefogó nagy pilasztereket is. Az első és második emeleti ablakok, továbbá a pilasztertörzsek között kialakuló mélyített mezőkbe figurális tárgyú domborművek kerültek.

Szerencsésen elkerülték az átépítést az osztópárkányok, ablakkeretezések, szemöldökpárkányok. Ugyancsak változatlanul maradt a kapualj kazettás boltozata, az azt hordozó két-két görög-dór fejezetű oszlop és egy nagy dongaboltozatos helyiség a Zrínyi utcai szárny földszintjén.

A díszesebb első emeletre vivő főlépcső érkezésénél eredetileg igen érdekes és szép kialakítású csarnok volt, amelyet két-két római-dór oszlop s a rájuk nehezedő ívek osztottak fel három hosszanti hajóra. Az átalakítások ezt az előcsarnokot is megváltoztatták, az oszlopok közötti íves nyílásokat befalazták.

Az épület még néhányszor gazdát cserélt (Rendőrség, Magyar Tudományos Akadémia Gazdasági Hivatala), szerencsére újabb átépítések már nem követték egymást.

1954-ben az épület állaga a túlterhelés miatt annyira leromlott, hogy dönteni kellett további sorsáról. Dr. Borsos Béla, a Műemléki Szakosztály vezetője 1956. szeptember 27-én kelt alapos és gondos szakvéleménye három megoldást javasolt:

1. Az épület jelentős mértékű megerősítése, egyidejűleg változatlanul hagyása.
2. Teljes lebontás, új épület emelése.
3. Teljes műemléki helyreállítás, az emeletráépítések megszüntetésével.

Szerencsénkre a 3. javaslat mellett döntöttek, bár az akkori gazdasági helyzetben ez jelentette a legnagyobb anyagi áldozatot. Az akkori döntésnél azonban figyelembe vették, hogy: "...az egykori klasszicista városrész emlékeként fennmaradt épületek még ma is dominálóbban határozzák meg a városrész jellegét, mint a századforduló körül emelt bérpaloták és hivatali épületek. . ." (Dr. Borsos Béla)

Az egységes városképben való gondolkodás akkor még nem volt olyan hangsúlyos, mint ma, ezért is jelentős az akkori álláspont elfogadása. Az épület műemléki helyreállítása 5 millió forintba került. Nem kis munkát jelentett az eredeti homlokzat helyreállítása. Ezt régi fotók, illetve Hild hasonló épületeinek tanulmányozása segítette. (Az eredeti tervrajzok sajnos már nem álltak rendelkezésre, mert időközben eltűntek az irattárból.) Az építészek az "in situ" (helyben maradt) építészeti elemeket igen gondosan rekonstruálták, illetve kiszabadították a többszörös rétegek alól. Különös gondot fordítottak a főbejárat dongaboltozatának, illetve az első emelet előcsarnokának visszaállítására.

A munkálatok 2 évig tartottak. 1957-ben megszületett a döntés: a hányatott sorsú Döring-házból iskola lesz. Még folytak az apróbb kőművesmunkák, mikor 1958. október 13-án megindult a tanítás.

Geráth Ilona

VISSZAEMLEKEZÉS A KEZDETEKRE

1958. szeptember végén bíztak meg azzal, hogy a Nádor u. 12. sz. alatt levő még építés alatt álló épületben megnyíló iskola tárgyi és személyi feltételeit teremtem meg, s még október folyamán kezdődjön meg a tanítás. Én a Nádor utcai iskola tanáraként kaptam a megbízást, illetve a kinevezést az új iskola igazgatóhelyettesi tisztségére, valamint megbízott igazgatói teendőik ellátására Hackl Ambrus osztályvezetőtől.

Az épületben még rengeteg belső szakipari munka folyt, de már el kellett kezdeni az osztályok berendezését, az épület kialakítását, valamint a tantestület megszervezését. A tantestület nagy része, 15 kolléga a kerület iskoláiból jött. Volt aki örült, önként jött, de jónéhányan nem szívesen jöttek, áthelyezték őket. 13 kollégát a fővárosi tanács művelődési főosztályának személyzeti osztályával történt megbeszélés alapján vettem fel. Arra törekedtem, hogy olyan légkör alakuljon ki, hogy mindenki szívesen legyen az iskolában, hogy a közös előkészítő munkába mindenkit bevonjak, s így mindenki a sajátjának érezze az új iskolát. A heteken át tartó munkában mindenki részt vett, pedig még október 1-ig az eredeti munkahelyükön is tanítottak.

Fogadni, elhelyezni, leltárba venni a napok alatt érkező rengeteg iskolai felszerelést, tárgyalni kellett a szülőkkel, kiknek jó része szintén nem örül gyermekük év közbeni iskolaváltoztatásának. Elsősorban megszerveztem a patronáló intézményeket. Legtöbb segítséget az Országos Tervhivaltól kaptuk, személy szerint az azóta elhunyt Kiss Árpádtól, a Tervhivatal elnökétől. Nagyon sokat segített a Magyar Nemzeti Bank vezetősége, a Pénzügyminisztérium, valamint a BM Tisztiház parancsnoksága. Szállítóeszközt, irodai felszereléseket, korszerű iskolai szemléltető eszközöket, munkaerőt kaptunk tőlük. Nagyon sok szülő jött segíteni a megnyitást megelőző hetekben, napokban.

S most 25 év távlatából meghatódó elismeréssel és tisztelettel emlékszem kollégáim odaadó, áldozatos munkájára. Külön szeretnék megemlékezni két kollégámról dr. Ijjas Istvánné és Bándi Imréné kartársakról. Egyébként éjt nappallá téve dolgozott mindenki. Berendezték az osztályokat, szépítették az új épületet, cipekedtek, adminisztrációt végeztek. Különösen sok munkát igényelt a színházterem berendezése.

A tantestület előtt nagyon nehéz év állt, ezt mindenki tudta. A gyermekek körzetmódosítás miatt négy iskolából jöttek: az István téri, a Deák téri, a Szemere utcai fiú- és leányiskolából. Évközben változott az iskolai környezetük, társaik és tanáraik. Legfőbb feladatunk az volt, hogy olyan nyugodt, barátságos légkört teremtsünk tanulóinknak és kollégáinknak, melyben mindenki dolgozni tud, jól érzi magát és eredményesen végezheti a munkáját.

A tanév legelején szülői értekezletet tartottunk. Megszerveztük a szülői munkaközösséget és nagyon sok segítséget is kaptunk tőlük. A tanulók különböző szintű tudása is problémát jelentett. A kollégák nagy türelmére, pedagógiai módszertárára volt szükség, hogy ezt a különböző szintet egy szintre hozzák.

Rengeteg problémát kellett megoldanunk tanítás közben, miközben az épületben még folyt a tatarozás. Folyosói felügyeletet tartott mindenki minden szünetben, a gyerekeket amíg meg nem szokták az új környezetet el kellett kísérni. Problémát okozott a napközis elhelyezése, étkeztetése, tornaterem használata. A társadalmi segítség ellenére is nagyon kevés volt a szemléltető eszköz, a könyvtár állománya.

Az iskolai év minden rendezvényét megtartottuk. Sikeresek voltak ünnepeink, megemlékezéseink. A tanévzáró értekezletünk és ünnepélyünk nagyon sikeres volt, a szülők teljes meglegedését vívtuk ki. Tanévzáró ünnepélyünkön társadalmi szervek és az összes patronáló intézmények képviseltették magukat. Tanév végére már úgy ismerték iskolánkat a kerületben, mint a többi évtizedek óta működő általános iskolákat.

Nagy örömmel tölt el az a tudat, hogy az iskola az elmúlt 25 évben nagy eredményeket ért el. Külön öröömre szolgál, hogy ezekben az eredményekben nagy része van annak a törzsgárdának, amely ma is 25 év elteltével neveli és oktatja az iskola tanulóit.

Budapest, 1983. június 21.

Hansági József

a Nádor u. 12. sz. ált. iskola első igazgatója

KRIZS JÓZSEF IGAZGATÓ EMLÉKEIBŐL

Az V. ker. Nádor u. 12. sz. alatti Általános Iskola első tanévnyitó értekezlete 1958. október 10-én, a megnyitó ünnepség október 11-én volt. Az oktató-nevelő munka pedig október 16-án 18 tanulócsoporttal és 5 napköziotthonnal kezdődött el.

A kerületi oktatási osztály december 1-i hatállyal bízott meg az iskola vezetésével. A kezdeti szervező munkát Hansági József mb. ig., majd mint helyettes végezte.

Fő feladat volt az iskolában folyó munka és az oktatás feltételeinek megteremtése. Nem volt könnyű, hiszen mind a nevelő testület, mind a tanuló ifjúság a kerület különböző iskoláiból tevődött össze. Meg kellett ismerni a munkatársakat, a tanulókat és a szülőket. Fontos feladat volt a nevelői közösség kialakítása. Az egyéni beszélgetések, a munkával kapcsolatos problémák megvitatása, rendszeres továbbképzés, óralátogatás, munkaértekezlet, azaz a következetes munka meghozta gyümölcsét. A testületben kialakult egy elég nagy számmal egy olyan mag, amelyre a vezetés mindenkor számíthatott. Ehhez a maghoz tartoztak: Bándi Imréné, dr. Ijjas Istvánné, Kovács Jánosné, Ruttikai Gyuláné, Hoffer Júlia, Petró Andrásné, Sperl Antalné, Gebri Antalné és sokan mások.

Eredményes munka folyt a fegyelem megszilárdítása terén és az oktató-nevelő munkában. A következetes munka, a nevelők szorgalma, az egységes követelmények alkalmazása eredményeképpen az év végi tanulmányi eredmény emelkedett. 3,2 volt, javult a tanulók magatartása, mind az iskolában, mind pedig az iskolán kívül.

Új munkahelyüket a nevelők megszerették és második otthonuknak tekintették. Összekovácsolódott egy olyan testület, mely alkalmas volt nagyobb feladatok megoldására is.

Krizs József

igazgató

KEDVES ISKOLÁM!

Ha kimondom ezt a szót iskola, mindig három épületre gondolok. Az egyik Sárospatakon, a másik a Toldy Ferenc utcában, a harmadik a Nádor utcában - ma Münnich Ferenc utcában - van. Jóllehet az utóbbi iskolában nagyon rövid ideig dolgoztam, mégis hálával gondolok arra a lelkes közösségre - tantestületre -, mely befogadott, törekvésemben segített, a maga erejével engem is formált, nevelt. Nem volt könnyű a munkánk. A nagyhírű környékbeli iskolákhoz kellett felzárkóznunk. Volt akarása és ereje formálódó tantestületünknek, hogy új iskolánk növendékei mind nevelésben, mind oktatásban kapjanak annyit, amennyit a hagyományokkal rendelkező iskolák gyerekei.

Nevelő-oktató munkánkat az alábbi jelmondat szem előtt tartásával végeztük. "Az olyan tanításban élet nincs, mely nélküli a tanulókkal való belső kapcsolatot."

A nevelésről nem csupán szakemberek beszélnek. Mondhatnám, a társadalom minden felnőtt tagja, hiszen a neveléshez így vagy úgy valamilyen formában mindenkinek van köze. E beszélgetések befejező mondata rendszerint egy halk sóhaj után ez; bizony nem könnyű nevelni. Mégis a legtöbb - hivatását szerető - nevelő az előbbi mondatot így fejezi be: de szép. Szép akkor is, ha az elképzelt

eredményt esetenként zökkenőkkel, csalódásokkal, kudarcokkal megterhelt úton is érjük el.

Kedves iskolám!

Kívánom, hogy falaid között az eljövendő huszonöt évben is olyan nevelők dolgozzanak, mint e negyedszázadban, akik már az említett elveket vallják, s akik megtalálják munkájukban a szépséget s örömet.

Pataki Gyula

igazgató

EMLÉKEZÉS

1961 őszén helyeztek a Nádor utcai iskoláig. Elődömet, Pataki Gyulát a Toldy Ferenc gimnázium vezetésével bízták meg. A Nádor utcai iskola 1958-ban alakult. Fokozatosan népesedett be nevelőkkel és tanulókkal. 1961 őszén emlékezetem szerint 1320 körül volt a tanulók létszáma. Zsúfoltan voltunk, teljes váltakozással tanítottunk.

Igyekeztem a körülményeket minél előbb megismerni. Az eligazodásban dr.Ijjas Istvánné, Margitka segített. A fokozatos megismerés alapján igyekeztünk kialakítani a testület tagjaival az együttműködést a közös gondok hordozásában, a megoldások módjainak keresésében. A megállapodások, döntések alapjául a kollektív bölcsességet választottuk. Bárki, bármikor előterjeszthette javaslatát. Ezt megvitatta a testület és utána döntöttünk, szavazással. Így születtek az évek folyamán a szervezés és tartalmi munkánk területén is olyan döntések, amelyek meghatározták munkánk körülményeit és eredményeit is.

Talán az első szervezési változtatásunk a szombat délután feloldása volt. Teljes váltakozásban tanítottunk, így szombat délután is. Mindenki otthon volt szombat délután, csak a nevelők és tanulók hiányoztak a családból. Megszületett a javaslat: csúsztassunk le néhány órát szombatról. Így alakítottuk ki a heti váltás ritmusának megfelelően a szombati tanítás 4+2, illetve 2+4 óraszámát. A felső osztályok 4 órán át, az alsó osztályok 2 órán át tanultak, 1/2 2 órára mindenki végzett. Az elvett órákat másik napokra tettük át, úgy elosztva, hogy egyik napot se terheljük túl. Mindenki örült a szabad szombat délutánnak, gyerekek, szülők, nevelők. Egyik vidéki kolléga örömmel üdvözölte az oktatásban bevezetett csúsztatás megvalósítását.

Sok gondunk volt a fiúosztályokkal. A leadó iskolák jóvoltából válogatott vagány társaságot kaptunk. Sok gond és néhány év kellett, amíg kinőttük őket. Az első osztályosokat már teljes koedukációval indítottuk. Persze, ennek is voltak nehézségei, sok vita volt a teljes koedukáció körül, de az elmúlt évek bizonyították, hogy bevált. Ma már senki sem vitatkozik a koedukációról.

A Csehszlovákiában járt kartársaktól és híradásokból értesültünk a szabad szombatos iskolai tanítás megszervezéséről. Jónak találtuk ezt a megoldást. Ugyanis a gyárakban már minden második szombat szabad volt, tehát a szülők otthon voltak. Egyre nagyobb lett a szombati hiányzás aránya. Volt, aki becsületesen elkérte gyermekét, de volt, aki hamisan igazolta a távolmaradást. Testületi értekezleten megbeszéltük, megterveztük a megoldás egyszerű módját, ahogy már a szombat délután feloldásánál alkalmaztuk az órák áthelyezését. A kísérleti javaslatot felterjesztettük az oktatási osztályhoz. Így indult el az országban elsőnek a szabad szombatos kísérlet az iskolánkban. Az eredmény nem esett vissza, az órarendet úgy készítettük el, hogy nagyon nehéz napok ne legyenek. Az ifjúság eredményei nem csökkentek, sőt. A kartársak is örültek, mert a két szabad nappól az egyiket elvégezték a hét végi tennivalókat, a másikon pedig tudtak pihenni. Ma már az egész országban szabad szombatos oktatás van.

Szervezési terület volt az iskolaotthonos osztályok kialakítása is. Nem értettünk egyet a túlzott ellátási különbségekkel. Nem lehet az általános iskolában, de másutt sem "párnás" és "fapados" osztály. Mindaddig nem vezettük be az iskolaotthonos osztályt, amíg hasonló feltételeket nem biztosítottak a többi osztály, és a napközis csoportok számára is. Szervezési lépés volt a szaktantermi rendszer bevezetése. Petró Andrásné kartársat felkértük, mérje fel ennek a formának történetét, jelenlegi helyzetét. Külön értekezleten foglalkoztunk ezzel a kérdéssel. Javaslatunkat a kerületben is kétkedéssel fogadták. Nagyon féltették az osztálytermet. Dobó szavával próbáltam meggyőzni a kétkedőket. "A vár ereje nem a falakban van, hanem a védők szívében..." A közösséget nem az osztályterem tartja össze, hanem a tagok kapcsolata, egymáshoz való viszonya.

A kerületben elsőként kértünk engedélyt erre a szervezési formára s nem nagy örömmel engedélyezték. A berendezéshez semmi segítséget nem kaptunk. Óriási költözködés, nevelők, tanulók lelkes közreműködésével kialakultak a szaktantermek.

A következő években a kerület többi iskolája is elindult ezen az úton. Ma már minden iskolában ez a forma van, s helyességéről már senki sem vitatkozik.

Szervezési lépés volt az alsó tagozaton a 3., 4. osztályokban a tantárgycsoportos tanítás megszervezése is. A három párhuzamos osztály vezetői felosztották egymás között a tantárgyakat, anyanyelvi, matematikai, készségi tárgyak stb. Az egymás mellett elhelyezett osztályban kicsit már a szaktermeknek megfelelő oktatás indult. Később a termek a nevelők tantárgyainak megfelelő szemléltető eszközeit tartalmazták. Így a tanulók cseréltek termet. Voltak indulási nehézségek, de a kísérleti év letelte után, folytattuk ezt a formát, mert jónak tartották a kollegák.

Meg merem fogalmazni, hogy országosan meg kellene valósítani a feltételek megteremtésével 1., 2. osztályban az iskolaotthonos, 3., 4. osztályokban a tantárgycsoportos, 5. -től 8. osztályokban a szaktantermi rendszerű nevelést, oktatást.

Szervezést igényelt, különösen a magas létszám és a fejlettségi szintkülönbségek miatt az ünnepek rendezése. Mindig külön tartottuk az alsó és felső osztályok részére. A szervezés széles alapon történt.

Egy időben, a tízórai óraközi szünetben testnevelést szerveztünk a folyosókon. Ezt Urvári Sándor kartárs vezette.

Arra törekedtünk, hogy tanulóink Alma Maternak tekintsék iskolánkat. Rendszeresen találkoztunk a végzett tanulókkal. Voltak olyan osztályaink, akik még egyetemista korukban is hozzánk jöttek vissza. Tanulóink többsége rendszeresen beszámolt további életéről. Az élet szélesebb területéhez tartozik a szórakozás, a különleges alkalmak öröme. Az volt a felfogásunk, hogy szórakozni, örülni is megtanítsuk gyermekeinket. Öröm nélkül sivár az élet. Sokszor zengett az iskola a vidám farsangi délutánokon.

A testület részére is szükségesnek láttuk a fehérsztaI találkozásokat. Sok vidám órát töltöttünk együtt. Más oldalról is megismertük egymást. Én külön is megköszönöm ezeket a vidám estéket és most is szívesen emlékszem vissza az együtt töltött évekre.

A tartalmi munkára, eredményekre nem lehetséges részletesen kitérni. Néhány mozzanat: véleményem szerint jól működtek a szakmai munkaközösségek. Segítették egymást mindenben. Bevált a szaktárgyakon belüli felvezető rendszer. A mindennapos, lelkiismeretes munkának megvoltak az eredményei. A tanulók megállták helyüket a további munkájukban, iskoláikban. Ifjúságunk a tanulmányi és sportversenyeken is jó helyezést ért el. Sokszor nyerték el az első helyezést.

Sok mindenről lehetne még beszámolni, de az már nem fér ide. 16 év nagy idő. Ennyit töltöttem ebben az iskolában. Ez volt életemben a legkedvesebb munkahelyem. Mindig szívesen emlékszem vissza az itt eltöltött időre.

Köszönöm a kartársak barátságát, szeretetét. Amíg élek, ehhez a közösséghez tartozónak tekintem magam és mindig örömmel jövök vissza.

Baráti szeretettel:

Nagy
igazgató

Vendel

[ugrás a lap tetejére](#)

JELENÜNKRŐL

A főváros V. kerületének nappali népessége mintegy 350000. A kerületi lakosság száma 52000 körüli s mintegy 100000 főre tehető az itt dolgozók száma.

Budapest világvárosi jellemzőinek lüktetése a város szívére, a történelmi városmag a belváros V. kerületi részére is jellemző. Iskolánk környezete is hordozza ezt a feszítő kettősséget. A régi Tigris szálló bejárata fölött a Münnich Ferenc u. 5. sz. alatt emlékeztet még a tigris épületdísz Kossuth 1848-as "Hírlapjának" kiadóhivatalára és szerkesztőségére.

Feljegyzéseket olvashatunk arról, hogy iskolánk épületében volt Kossuth Lajos utolsó pesti lakása, ahonnan örökös és önkéntes száműzetésbe vitt az útja. Megható érzés arra gondolni, hogy a mai Szabadság tér elődjén Széchenyi felesége ültette az első platáncsemétét e szóval: "Virulj!"

Az épülettömb Duna felőli oldalán a Tudományos Akadémia reprezentánsa az emlékeknek, az értékfeltárásnak, gyűjtésnek és megőrzésnek, a tudományos kutatásnak és fejlesztésnek. Mai életünket jelzik a környezetünkben az új irodaépületek és szállók, a közeli Metró-állomás, a Televízió háza. Iskolánk életére is jellemző a régi értékek őrzésére való törekvés és a nevelés-oktatás továbbfejlesztésének, eredményesebb ellátásának szándéka. Nevelőtestületünkre ma is jellemző a kísérletező, kezdeményező készség. Az 1979/80-as és az 1980/81-es tanévekben az Országos Pedagógiai Intézet megbízása alapján kísérlet folyt iskolánkban, melynek témája volt a tanórán kívüli komplex környezet- és természetvédelmi nevelés lehetőségeinek vizsgálata általános iskolai szakkör keretében. A kísérlet nevelőtestületünk egészének szemléletét formáló

gyakorlattá szélesedett. Tanévenkénti beszámolóink és a kísérlet végén készített tanulmányunk hozzájárult más iskolák nevelési gyakorlatának segítéséhez is.

Egyes részleteket az OPI és a FPI kiadványaiban megjelentettek, illetve felhasználtak.

- Környezetvédelmi szakkör, környezetvédelmi tábor az általános iskolában. OPI-Országos Környezet és Természetvédelmi Hivatal 1981.

- A környezetvédelmi nevelés kézikönyve OPI 1981.

- Földrajz szakkörök, földrajzi jellegű klubok a fővárosi általános iskolákban. FPI 1981.

Az általános iskolai nevelés és oktatás tervének bevezetése az 1978/79. tanévtől kezdődően indult valamennyi általános iskolában. A felkészülés és a gyakorlati megvalósítás szinte párhuzamosan folyt és fokozott erőfeszítéseket igényelt a nevelőtestülettől. Ez a munka jelenleg az utolsó szakaszához közeledik s az ütemterv szerint 1985/86-ban éri el a 8. osztályokat, illetve lezárul.

Az új dokumentumokban megfogalmazott igények szerinti korszerűsítés célja a személyiségfejlesztés komplex feladatrendszerének jobb ellátása. Mindez tartalmi és módszerbeli megújulást, belső ösztönzést, a nevelés színterein folyó munka fokozatos, tudatos átalakítását is igényli.

Az 1980/81-es tanév második felében történt összegző vizsgálat során az V. ker. Tanács V. B. Művelődésügyi Osztálya a következőket fogalmazta meg: "Az iskolai munka sok területét vizsgálva megállapítottuk, hogy a Münnich Ferenc u. 12. sz. Általános Iskolában eredményes és jó nevelőmunka folyik. A kerületi általános iskolák közül a legjobbak egyike." A látogatás során kapott javaslatok figyelembevétele, a megjelölt feladatok ellátása további feladatunk.

Az 1981/82-es tanévben szakszervezeti bizottságunk javaslata alapján a nevelőtestület vállalkozott az 5 napos tanítási rend kipróbálására. A kísérleti év tapasztalatait az állami és mozgalmi irányító szervezetekhez eljuttattuk, az egyéves munka alapján kialakult nézeteinket és a szükséges jogszabály, szervezési és egyéb változtatási javaslatainkat megfogalmaztuk, a kerületi iskolák vezetőinek átadtuk. Javaslataink döntő többségét elfogadták, s az általános bevezetés során a következő tanévtől hasznosították.

Javaslatot készítettünk a Rendtartás szövegének módosításához is. Az egésznapos nevelés gyakorlatának továbbfejlesztését és megújítását szolgáló fővárosi kísérletbe a kerületi Művelődési Osztály és a fővárosi felügyelet ösztönzésére az 1982/83. tanévben kapcsolódtunk be.

További feladatunk az elmélyültebb, nyugodtabb nevelőmunka feltételeinek fokozatos megteremtése, javítása. Az egyének és kis közösségek fejlesztését leginkább szolgáló tevékenységek szervezését a szakköri kísérletünkben már kipróbált funkcionális közösségek működtetésével kívánjuk elérni. Az új dokumentumok szellemében történt próbálkozás iskolánkban a választható fizika tankönyv használhatóságának próbája, melyet az MTA-OM Természettudományi Munkabizottsága kérésére végeztünk. Az 1979/80. tanévtől kezdődően a 6. osztályban dr. Károlyházi Frigyes és Csákány Antalné szerzőpáros tankönyvét használjuk, s a próba tapasztalatait a szaktárggyal foglalkozók számára továbbítottuk, rendelkezésre bocsátjuk.

Tovább él az iskola gyakorlatában a zenei írás, olvasás fejlesztése érdekében korábban megkezdett módszertani munka. Napjainkra is jellemző az 1-2. évfolyam 1-1 osztályában az iskolaotthon működtetése. A 3-4. osztályokban tantárgycsoportos oktatás folyik, 3. osztálytól 8.-ig működik orosz szakosított tantervű osztályunk. A matematikát egy-egy 7-8. osztályban tanítjuk tagozatos tanterv szerint.

Nevelőtestületünk igényesen, eredményesen dolgozik. Tanulóink döntő többsége helyt áll a későbbi középfokú iskolákban, munkahelyeken, az iskola részére küldött visszajelzések kedvezőek.

Iskolánk nevelőtestületének erőfeszítéseit, munkáját jelzik az intézménynek, a nevelőtestületnek és az egyéneknek átadott kitüntetések. Reméljük, hogy a következő években, évtizedekben együtt dolgozó iskolai közösségek építeni tudnak a megkezdett munkára, s kívánjuk, hogy eredményeikkel, sikereikkel járuljanak hozzá a nevelés ügyének továbbfejlesztéséhez, az iskola hírnevének gazdagításához.

Murányi Lászlóné

igazgató

AZ ISKOLAI KÖNYVTÁR TÖRTÉNETE

Könyvtárunk története a szakadatlan fejlődést jelzi iskolánkban. 1958. novemberének első bejegyzései szerint 26 ajándékba kapott könyv volt az egész állomány. Ez is megoszlott a nevelői és az ifjúsági könyvtár között.

Egy év múlva már 2 üveges szekrényt töltöttek meg könyveink. A kölcsönzést azonban csak a Belügyminisztérium központi könyvtárától kapott letéti állomány tette lehetővé az első években. A kerületi tanácstól több alkalommal kaptunk terven felüli pénzösszeget könyvvásárlásra.

A tervszerű gyarapításon kívül ajándékozások révén is gyarapodott könyvtárunk. Ma az egységes iskolai könyvtárban 10000 kötetes könyvállomány várja az olvasókat. A könyvek jelentős hányada a szaktantermekben és a napköziben áll a tanárok és a tanulók rendelkezésére. Könyvtárunk három alkalommal vett részt a "mintakönyvtári" cím elnyerésért indított versenyben.

Először (1977-ben) II., a második (1980) és a harmadik alkalommal (1983) I. díjat kaptunk.

Az így nyert pénzösszegek nagyban gazdagították a könyvtárat, a szép helyezések pedig további jó munkára ösztönöznek minket.

Dr. Platthy Pálné

AZ 1983. NAPTÁRI ÉVBEN DOLGOZÓ NEVELŐK NÉVSORA

Igazgató: Murányi Lászlóné

Aczél Istvánné	tanító	
Dr. Andorfi Józsefné	tanító	
Barabás Árpádné	tanító	
Bándi Imréné	tanító	igazgatóhelyettes
Bella Jánosné	tanár	történelem
Berhidai Jánosné	tanító	
dr. Bortnyák Zoltánné	tanár	technika
Bujdos Andrásné	tanító	
Dörr Sándorné	tanító	
dr. Domokos Jenőné	tanár	matematika - fizika
Gárdonyi Zoltánné	tanító	
Geráth Ilona	tanító	
Gönczöl Judit	tanár	magyar - történelem
Grichisch Károlyné	tanár	orosz
Gyulai Árpádné	tanár	magyar - történelem

Gyurmánczi Jánosné	tanár	matematika - fizika; igazgatóhelyettes
Hécz Márta	tanító	
Holonka Józsefné	tanár	kémia - biológia
dr. Horányi Jánosné	tanító	
Horváth Ildikó	tanító	
Horváth Istvánné	tanár	matematika - fizika
Horváth Lukácsné	tanár	gyakorlati foglalkozás
Jándi Zsuzsa	tanár	rajz
Juhász Ernőné	tanár	orosz
Katonáné Galambos Erzsébet	tanító	
Kántor Borbála	tanító	
Kiss Katalin	tanító	
Kecskeméthy József	tanár	kémia - biológia
Kocsmár Judit	tanár	testnevelő
Korhecz Imréné	tanító	
Kocsis Jánosné	tanár	ének
Kovács Jánosné	tanár	magyar - német
Kurilla Lajosné	tanító	
László Antalné	tanár	matematika - fizika
Lugosi Endréné	tanító	
Dr. Merhán Miklósné	tanár	magyar - orosz
Molnár Elemérné	tanító	
Mogyorósi József	tanár	technika oktató
Nádaskay Gézőné	tanár	matematika - fizika
Nárai Józsefné	tanító	
Pintér Istvánné	tanár	földrajz - biológia
Dr. Platthy Pálné	tanár	magyar - történelem - könyvtár

Rajnainé Sima Etel	tanító	
Reischigné Andorkó Ágnes	tanár	biológia - testnevelés
Simon Péter	tanító	
Szoboszlai Miklós	tanár	orosz - történelem
Tarné Kiss Ildikó	tanító	
Tóth Lajosné	tanár	magyar - orosz
Túsz Ferencné	tanító	
Türk Istvánné	tanító	igazgatóhelyettes
Varga Béláné	tanító	
Várfalvi Andrásné	tanító	
Vincze József	tanár	biológia - testnevelés
Wasmer Antalné	tanár	földrajz - rajz
Zabó Istvánné	tanár	gyakorlati foglalkozás - testnevelés
Záhorszkyne Agócs Edit	tanító	

BUDAPESTÉRT

1983-ban iskolánk nevelőtestülete elnyerte a BUDAPESTÉRT kitüntető zászlót. A kitüntetést a Budapest Főváros Tanácsának Végrehajtó Bizottsága a főváros fejlődése érdekében végzett kiemelkedő társadalmi munka elismerésül adományozta.

A kitüntető okmány kiemeli az iskolánk negyedszázados fennállása alatt végzett eredményes oktató, nevelő munkát, a kezdeményező és kísérleti tevékenységben elért eredményeket. Külön kitér a komplex környezetvédelmi szakkör megteremtésére, valamint az iskolai könyvtár létrehozására és működtetésére. Elismerést kapott iskolánk a tizenegynapos tanítás, és az ötnapos tanítási hét kísérleti bevezetéséért, a kerület és a főváros iskoláinak segítségével.

A kitüntető zászlót 1983. április 4-i ünnepségünkön adta át Szabóné Kövesdi Csilla az V. ker. Tanács általános elnökhelyettese meleg, méltányoló szavakkal és jókívánságokkal.

Dr. Merhán Miklósné

[ugrás a lap tetejére](#)

"A TERMÉSZET KÖNYVE A MATEMATIKA NYELVÉN ÍRÓDOTT" (Galilei)

A különböző tudományágak területén egyre nagyobb tért hódít a matematika alkalmazása. Ez az a feszítő erő, mely szükségessé tette a matematika anyagának és módszertanának korszerűsítését.

Az új tantervben a hagyományosan tanított részek beépültek a korszerűbb anyagba, mely nem kizárólag több ismeretet nyújt, hanem szemléletet is formál. Az új iránt fogékony tantestületben hamar akadtak kísérletezők. Tanulták az új anyagot, a módszertant és mindjárt alkalmazták is.

A hetvenes évek elejétől komplex matematika kísérlet folyt, majd 1973-tól az I. c. osztály új tanterv szerint tanult. Tanítványaink körében népszerű lett a matematika. Óráról órára láttuk, mennyire igaza van Pólya Györgynek "Hallom és elfelejtem, látom és megjegyzem, csinálom és megértem."

A korszerűsítési törekvés nem maradt meg az alsó tagozatban. Nem vártunk arra, hogy majdcsak felnő az I. osztály. Az 1970/71-es tanévtől a hetedik és nyolcadik osztályokban matematika tagozat létesült. A lemaradás kiküszöbölésével megteremtettük a tehetséggondozás lehetőségét is.

Nevelőink, tanulóink élnek vele. A matematika nem tartozik a legfélelmetesebb tantárgyak közé. Megszűnt a buktató jellege. A versenyeken való szerepléseink bizonyítják, hogy a tehetséggondozás is jó úton halad.

Tanítványaink 98-100 %-a továbbtanul. Az új iskolában való eredményes munkájuk, boldogulásuk nekünk a jól végzett munka örömét adja.

Gyurmánczi Jánosné

"MINDENKI ANNYIT ÉR, AHOGY BETÖLTI HIVATÁSÁT." (Arany)

Amikor néhány hete estefelé Erzszi néni telefonált, és ugyanúgy szólított, mint majd' 10 évvel ezelőtt, meg sem lepődtem. Olyan természetesnek tűnt. Amíg az ember iskolába jár, osztálya, osztályfőnöke van, úgy érzi, csak az övé lehet az az iskola, az az osztály, csak hozzá tartozhat az az osztályfőnök. A ballagás után meg különösen valószínűtlennek tűnik, hogy szeptembertől más gyerekek járnak a "mi iskolánkba".

Ezért nem lepett meg, hogy Erzszi néni most is úgy hív, mint akkor, amikor még a tanítványa voltam. Csak később döböntem rá, milyen rég is volt. Milyen távolinak tűnik, hogy oda jártunk a Nádor utcai iskolába! Mégis, mennyi minden

ötlik az ember eszébe, ha rá gondol! Nem konkrét eseményekre, inkább hangulatokra, tárgyakra, személyekre emlékszem vissza.

Hangulatok... A matematikaórák izgalma dolgozatírás előtt, a feszült várakozás történelemórán, amíg az osztálykönyv lapjai lassan átfordulnak, hogy annál az oldalnál állapodjanak meg, ahol az összefoglalás egyik felelőjének neve áll, a dühös elkeseredettség rajzórán, mert az az alma a viláért nem gömbölyödik olyan szépen az én rajzlapomon, mint a valóságban (hogy egyéb, bonyolultabb figurálisábrázolásokról ne is beszéljünk!).

Ennél sokkal kellemesebb az énekkari önfeledt együtténeklések és az ünnepek megilletődöttségének az emléke.

Tárgyak... Néhány íróportréja az osztályterem falán; a "fontosabb évszámok" táblázata a történelemteremben - szorult helyzetben bizvást fordulhattunk "hozzá" segítségért; a virágállvány az ablak előtt (én voltam a virágfelelős, locsoltam is szorgalmasan a növényeket; volt, amelyik kibírta az állandó "gondozást", volt, amelyik nem).

És a legfontosabbak, az emberek: gyerekek, osztálytársak, tanárok...

Az osztálytársak... Néhányukkal egy gimnáziumba kerültem, egyikük ott is osztálytársam lett, de a többiekkel... Velük bizony igencsak lazult a kapcsolat. Kár.

Tanáraim... Várfalvi Magdi néni, első tanítóm, aki írni-olvasni tanított. Türelmesen kijavított, ha írás közben a betűk kikiszaladtak a vonalból. De ugyanő írta naponta az ellenőrzőkönyvembe, hogy már megint "fecsegéssel zavartam az órát".

Takács Mária néni. Sajnos, ő már régen halott, mi voltunk az utolsó osztálya, minket már betegen tanított. Masnis Andrisnak szólított engem, megkülönböztetendő saját Andris-lányától, akiről mindig sokat mesélt. Ő volt az, aki "követelt, mert tisztelt". Csodálatos pedagógus volt, nagyon szerettük őt...

Kovács Erzsébet néni, osztályfőnökünk és magyartanáruk 5-8. osztályban. Ő folytatta, amit Mária néni elkezdett: megtanított minket az önmagunkkal szembeni igényességre, a mindenkori helyállásra. "Mindenki annyit ér, ahogy betölti hivatását" - írta '74-ben az emlékkönyvembe (akkor még divat volt az emlékkönyv).

Őszinte lelkesedéssel beszélt Vörösmarty "Szép Ilonkát"-járól. Meglátatta velünk, mi a szép egy versben, egy novellában. Megtette azt, amit egy magyartanár csak megtehet: megszerettette velünk az irodalmat, átadta tudását, átültette belénk azt a képességet, hogy meglátva, mi a szép, az érték egy-egy irodalmi műben, megértsük őket. (Ezt próbálom meg majd én is.)

Sokat jelentett az is, hogy megemlékezésül egy-egy József Attila-kötetet kaptunk tőle, mindenkinek személyre szóló idézettel az első lapon. Akkor még nem értettük igazán, csak később vált világossá, milyen jól ismert minket.

De folytathatnám a sort Platthy Kati nénival, aki a nyelveket szerettette meg velünk.

Tárnoky Vica nénival, akinek a magyarázatai után már a béka meg a pók sem tűnt olyan csúf kis teremtménynek...

Az előbb említett Arany-idézetet hadd egészítsem ki egy szóval: minden és "mindenki annyit ér, ahogy Betölti hivatását". Ez az iskola és az itt tanító pedagógusok betöltik hivatásukat.

Száz és száz gyereket indítottak útnak, tartás, önbecsülés, célokat adtak nekik. Segítettek, hogy felismerjék, hol a helyük: orvosi rendelőben, tervezőasztalnál, nyomdagép mellett, pódiumon vagy éppen tanári katedrán.

Már 25 éve végzik csendben a munkájukat...

Heim Andrea

